

SPOLOČNÉ USTANOVENIA
2013

OBSAH

ČASŤ I - PRÁVNE A ADMINISTRATÍVNE USTANOVENIA	4
Článok 1 - Odkazy.....	4
Článok 2 - Zodpovedný útvar Komisie a korešpondencia	4
Článok 3 - Účastníci.....	5
Článok 4 - Úloha a povinnosti koordinujúceho príjemcu	5
Článok 5 - Úloha a povinnosti pridružených príjemcov	6
Článok 6 - Spoločné povinnosti koordinujúceho príjemcu a pridružených príjemcov.....	7
Článok 7 - Spolufinancovatelia projektu.....	8
Článok 8 - Subdodávatelia	8
Článok 9 - Úloha externých monitorovacích tímov	9
Článok 10 - Občianskoprávna zodpovednosť	9
Článok 11 - Konflikt záujmov.....	9
Článok 12 - Správy o technickej činnosti.....	9
Článok 13 - Informačné kampane, zverejnenie podpory Únie a audiovizuálne produkty	11
Článok 14 - Priestorové údaje	12
Článok 15 - Zmeny dohody o grante.....	12
Článok 16 - Oneskorené plnenie	13
Článok 17 - Odklad dátumu ukončenia projektu	13
Článok 18 - Vypovedanie dohody o grante.....	13
Článok 19 - Dôvernosť.....	17
Článok 20 - Ochrana údajov.....	17
Článok 21 - Vlastníctvo a využívanie výsledkov	17
Článok 22 - Uplatniteľné právo a príslušný súd.....	17
ČASŤ II - Finančné ustanovenia	19
Článok 23 - Finančný príspevok Únie na projekt	19
Článok 24 - Oprávnené náklady.....	20
Článok 25 - Nadobudnutie pozemkov alebo práv, prenájom pozemkov	23
Článok 26 - Neoprávnené náklady	24
Článok 27 - Finančné sankcie	26
Článok 28 - Spôsoby platby	26
Článok 29 - Finančný výkaz.....	29

Článok 30 - Daň z pridanej hodnoty	30
Článok 31 - Nezávislý finančný audit	30
Článok 32 - Audit zo strany inštitúcií EÚ	30
Článok 33 - Štátna pomoc	32

ČASŤ I - Právne a administratívne ustanovenia

Článok 1 - Odkazy

Všetky projekty LIFE+ sa uskutočňujú v súlade s týmito ustanoveniami (v uvedenom poradí dôležitosti):

- nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 614/2007 z 23. mája 2007 (LIFE+)¹,
- osobitné ustanovenia dohody o grante,
- tieto spoločné ustanovenia, ktoré tvoria neoddeliteľnú súčasť dohody o grante a
- opis projektu (ďalej len „projekt“) uvedený v prílohe I a ďalších prílohách, ktorý tvorí neoddeliteľnú časť dohody o grante.

Článok 2 - Zodpovedný útvar Komisie a korešpondencia

- 2.1 Komisiu na účely vykonávania ďalej uvedených ustanovení zastupuje Generálne riaditeľstvo pre životné prostredie v osobe jej povolujúceho úradníka alebo subdelegovaného povolujúceho úradníka.
- 2.2 Vo všetkej korešpondencii sa musí uvádzať identifikačné číslo a názov projektu a korešpondencia sa musí zasielať na túto adresu:

Projekty LIFE+ týkajúce sa prírody a biodiverzity, projekty LIFE+ týkajúce sa informovania a komunikovania v otázkach prírody a biodiverzity:

European Commission
Directorate-General Environment
Unit ENV.E.3 - BU-9 3/51
B - 1049 Brussels

Projekty LIFE+ týkajúce sa environmentálnej politiky a riadenia v oblasti životného prostredia, projekty LIFE+ týkajúce sa informovania a komunikovania v otázkach iných ako v otázkach prírody a biodiverzity:

European Commission
Directorate-General Environment
Unit ENV.E.4 - BU-9 3/06
B - 1049 Brussels

¹ Ú. v. EÚ L 149, 9.6.2007, s. 1.

Kópie všetkej korešpondencie sa musia zaslať externému monitorovaciemu tímu, ktorý vymenuje Komisia.

Poštová zásielka sa považuje za doručeníu Komisii v deň, keď ju úradne zaeviduje príslušné uvedené oddelenie Komisie.

Článok 3 - Účastníci

Projekty programu LIFE+ môžu zahŕňať štyri typy „účastníkov“ v závislosti od ich úloh a povinností:

- koordinujúci príjemca,
- pridružený(-í) príjemca(-ovia),
- spolufinancovateľ(-lia) a
- subdodávateľ(-lia).
-

Článok 4 - Úloha a povinnosti koordinujúceho príjemcu

4.1 Koordinujúci príjemca:

- a) monitoruje, či sa akcia realizuje v súlade s dohodou o grante;
- b) je sprostredkovateľom v prípade každej výmeny informácií medzi príjemcami a Komisiou, okrem prípadov, keď sa v dohode o grante stanovuje inak, a koordinátor najmä:
 - i) bezodkladne informuje Komisiu o každej zmene názvu, adresy alebo právneho zástupcu, ako aj o každej zmene týkajúcej sa právnej, finančnej, technickej alebo organizačnej situácie alebo zmene vlastníckych vzťahov ktoréhokoľvek z príjemcov;
 - ii) je zodpovedný za poskytnutie všetkých dokumentov a informácií Komisii požadovaných podľa dohody o grante, okrem prípadov, keď sa v dohode o grante stanovuje inak; ak sa vyžadujú informácie od ostatných príjemcov, koordinujúci príjemca je zodpovedný za získanie a overenie týchto informácií pred ich postúpením Komisii;
- c) je jediným účastníkom, ktorý podáva správy o technickom a finančnom pokroku projektu priamo Komisii. Koordinujúci príjemca preto pripraví všetky žiadosti o platbu a predkladá Komisii všetky potrebné správy v súlade s článkom 12.

- d) prijme náležité opatrenia na poskytnutie akejkoľvek finančnej zábezpeky požadovanej podľa dohody o grante;
- e) je jediným príjemcom platieb v mene všetkých príjemcov; koordinujúci príjemca zabezpečí, aby sa všetky príslušné platby príjemcom poukázali bez zbytočného odkladu v súlade s dohodami uzavretými s pridruženými príjemcami podľa článku 4.4.
- f) je zodpovedný za poskytnutie všetkých dokumentov potrebných v prípade kontrol a auditu začatých pred platbou zostatku v súlade s článkom 32.

Koordinujúci príjemca nepostúpi žiadnu časť svojich riadiacich úloh uvedených v odseku 1 písm. a) až f) na pridružených príjemcov alebo na ktorúkoľvek tretiu stranu.

- 4.2 Hneď potom, ako pridružený príjemca alebo spolufinancovateľ zníži svoj finančný príspevok, je povinnosťou koordinujúceho príjemcu, aby po dohode s pridruženými príjemcami našiel potrebné zdroje na zabezpečenie správnej realizácie projektu. Komisia v žiadnom prípade nezvýši svoj príspevok ani mieru spolufinancovania.
- 4.3 Koordinujúci príjemca finančne prispieva na projekt bez ohľadu na ustanovenia článku 23.
- 4.4 Koordinujúci príjemca uzavrie so všetkými pridruženými príjemcami dohody opisujúce ich technickú a finančnú účasť na projekte. Tieto dohody sú v úplnom súlade s dohodou o grante uzavretou s Komisiou, presne odkazujú na tieto spoločné ustanovenia a zahŕňajú minimálne obsah opísaný v usmerneniach vydaných Komisiou. Koordinujúci príjemca a pridružení príjemcovia dohody podpíšu a do deviatich mesiacov od dátumu začiatku projektu o nich informujú Komisiu. Ustanovenia dohody o grante vrátane mandátov stanovených v prílohe I majú prednosť pred akýmikoľvek inými dohodami medzi pridruženým príjemcom a koordinujúcim príjemcom, ktoré by mohli ovplyvniť vykonávanie uvedenej dohody o grante.

Článok 5 - Úloha a povinnosti pridružených príjemcov

5.1 Každý pridružený príjemca:

- a) bezodkladne informuje koordinujúceho príjemcu o každej zmene, ktorá by podľa neho mohla ovplyvniť alebo pozdržať realizáciu akcie, s ktorou je pridružený príjemca oboznámený;
- b) bezodkladne informuje koordinátora o každej zmene týkajúcej sa jeho právnej, finančnej, technickej alebo organizačnej situácie alebo zmene vlastníckych vzťahov a o každej zmene svojho názvu, adresy alebo právneho zástupcu;

- c) včas predloží koordinujúcemu príjemcovi:
- i) údaje potrebné na vypracovanie správ, finančných výkazov a ostatných dokumentov podľa dohody o grante; pridružení príjemcovia nepodávajú správy o technickom a finančnom pokroku priamo Komisii, pokiaľ ich o to Komisia výslovne nepožiada.
 - ii) všetky dokumenty potrebné v prípade auditov alebo kontrol v súlade s článkom 32.
 - iii) všetky ďalšie informácie, ktoré sa majú poskytnúť Komisii podľa dohody o grante, okrem prípadov, keď sa v dohode stanovuje povinnosť pridruženého príjemcu predložiť takéto informácie priamo Komisii.

5.2 Každý pridružený príjemca sa musí finančne podieľať na projekte a môže čerpať finančný príspevok od Komisie za podmienok uvedených v dohode v článku 4.4.

Článok 6 - Spoločné povinnosti koordinujúceho príjemcu a pridružených príjemcov

6.1 Koordinujúci príjemca a pridružení príjemcovia:

- a) sú spoločne a nerozdielne zodpovední za uskutočnenie akcie v súlade s podmienkami stanovenými v dohode o grante;
- b) sú spoločne alebo jednotlivo zodpovední za dodržiavanie všetkých právnych záväzkov, ktoré sa na nich vzťahujú;

6.2 Koordinujúci príjemca a pridružení príjemcovia vedú aktualizované účtovné knihy v súlade s bežnými účtovnými zvyklosťami, ktoré im ukladajú zákon a platné predpisy. Z dôvodu vysledovateľnosti výdavkov a príjmov majú mať zavedený analytický účtovný systém (účtovníctvo nákladových stredísk). Koordinujúci príjemca a pridružení príjemcovia uchovávajú počas trvania projektu a najmenej päť rokov po úhrade poslednej platby celú príslušnú podpornú dokumentáciu ku všetkým výdavkom, príjmom a tržbám projektu, ako boli vykázané Komisii, ako napr. doklady o výberových konaniach, faktúry, nákupné objednávky, doklady o zaplatení, výplatné pásky, pracovné výkazy a akékoľvek iné doklady použité na výpočet a predloženie nákladov. Dokumentácia musí byť zrozumiteľná a presná a na požiadanie ju treba predložiť Komisii. Koordinujúci príjemca uchováva kópie všetkých podporných dokumentov od všetkých pridružených príjemcov.

6.3 Koordinujúci príjemca a pridružení príjemcovia zabezpečia, aby všetky faktúry obsahovali jednoznačný odkaz na projekt a boli začlenené do analytického účtovného systému.

6.4 Koordinujúci príjemca a pridružení príjemcovia zabezpečia, aby bola podpora zo strany Únie zverejnená tak, ako sa to podrobne uvádza v článku 13.

6.5 Koordinujúci príjemca a pridružení príjemcovia si bezplatne poskytujú know-how potrebné na realizáciu projektu.

- 6.6 Koordinujúci príjemca v súvislosti s projektom nekoná ako subdodávateľ ani dodávateľ pridružených príjemcov. Pridružení príjemcovia v súvislosti s projektom nekonajú ako subdodávatelia ani dodávatelia koordinujúceho príjemcu ani iných pridružených príjemcov.
- 6.7 V prípade projektov v rámci LIFE+ Príroda a LIFE+ Biodiverzita platí, že koordinujúci príjemca a pridružení príjemcovia majú povinnosť informovať Komisiu o akejkoľvek činnosti tretích strán, ktorá by mohla mať významný negatívny vplyv na lokality či druhy, na ktoré je zameraný projekt, a v prípade potreby prijať opatrenia na odradenie tretích strán od takýchto činností.

Článok 7 - Spolufinancovatelia projektu

- 7.1 Spolufinancovatelia sa podieľajú na projekte len finančne, nie sú priamo zapojení do technickej realizácie projektu a nečerpajú finančné prostriedky Únie.
- 7.2 Koordinujúci príjemca a/alebo jeho pridružení príjemcovia uzavrujú so spolufinancovateľmi všetky dohody potrebné na zabezpečenie spolufinancovania za predpokladu, že tieto dohody nenarušia povinnosti koordinujúceho príjemcu a/ani pridružených príjemcov stanovené v dohode o grante.

Článok 8 - Subdodávatelia

- 8.1 V prípade, že si realizácia akcie vyžaduje obstaranie služieb na osobitné úlohy s pevne stanoveným trvaním alebo nákup predmetov dlhodobej spotreby, na projekte sa môžu zúčastňovať aj subdodávatelia, ktorí sa nepovažujú za pridružených príjemcov. Príjemcovia zadajú zákazku tomu, kto predloží ponuku predstavujúcu najvýhodnejší pomer medzi kvalitou a cenou, alebo v náležitých prípadoch tomu, kto predloží ponuku s najnižšou cenou, pričom zabránia každému konfliktu záujmov
- 8.2 Subdodávatelia nevkladajú do projektu finančné investície a preto nevyužívajú žiadne práva duševného vlastníctva, ktoré priamo vyplývajú z projektu.
- 8.3 Verejnoprávny koordinujúci príjemca alebo pridružený príjemca musí pridelovať subdodávky v súlade s platnými predpismi o verejnom obstarávaní a v zhode so smernicami Únie o postupoch verejného obstarávania.

Ak zmluvy prekročia sumu 125 000 EUR, každý súkromný koordinujúci príjemca alebo pridružený príjemca musí vyhlásiť verejné výberové konanie pre potenciálnych subdodávateľov, pričom dodržiava zásady transparentnosti a rovnosti zaobchádzania s potenciálnymi subdodávateľmi.

- 8.4 Príjemcovia zabezpečia, že:
- a) všetky faktúry subdodávateľov obsahujú jednoznačný odkaz na projekt LIFE+ (t. j. číslo a názov alebo skrátený názov) a na objednávku alebo zmluvu, ktorú vystavili príjemcovia;
 - b) všetky faktúry subdodávateľov sa takisto musia dostatočne podrobne rozpisovať, aby sa umožnila identifikácia jednotlivých položiek zahrnutých do dodanej služby (t. j. jasný opis a cenu každej položky);
 - c) podmienky, ktoré pre nich platia podľa článkov 10, 11, 19 a 32, platia aj pre subdodávateľov.

Článok 9 - Úloha externých monitorovacích tímov

- 9.1 Komisia na účely sledovania projektu pomáhajú externé monitorovacie tímy. Monitorovacie tímy pomáhajú tak, že sledujú a posudzujú pokrok projektu a jeho spojitosť s vynaloženými nákladmi. Tímy konajú výlučne ako poradný orgán Komisie. Monitorovacie tímy sú od projektov nezávislé. Monitorovacie tímy overujú realizáciu projektu a pripravujú hodnotenia správ predkladaných Komisii.
- 9.2 Monitorovacie tímy nie sú oprávnené prijať žiadne rozhodnutie v mene Komisie. Odporúčanie alebo vyjadrenie, ktoré monitorovacie tímy poskytnú koordinujúcemu príjemcovi alebo pridruženým príjemcom, nie je možné interpretovať ako vyjadrenie stanoviska Komisie.
- 9.3 Externé monitorovacie tímy pôsobia podľa tých istých pravidiel zachovávanía dôvernosti, aké boli stanovené medzi účastníkmi projektu a Komisiou (ako sa ustanovuje v článku 19).

Článok 10 - Občianskoprávna zodpovednosť

- 10.1 Komisia nie je možné za žiadnych okolností ani zo žiadneho dôvodu považovať za zodpovednú v prípade nárokov vyplývajúcich z dohody o grante, ktoré sa týkajú škody alebo ujmy vzniknutých v čase realizácie projektu. Komisia neakceptuje žiadny nárok na náhradu škody ani na vyrovnanie, ktorý sprevádza takú sťažnosť.
- 10.2 Príjemcovia zbavujú Komisiu akejkoľvek zodpovednosti týkajúcej sa vzťahu s inými pridruženými príjemcami alebo s dohodami podpísanými medzi nimi v tejto súvislosti.
- 10.3 Koordinujúci príjemca a pridružení príjemcovia preberajú výhradnú zodpovednosť voči tretím stranám vrátane zodpovednosti za škodu akéhokoľvek druhu, ktorú utrpia počas realizácie projektu.

Článok 11 - Konflikt záujmov

- 11.1 Koordinujúci príjemca a všetci pridružení príjemcovia sa zaväzujú, že prijímú všetky potrebné opatrenia, aby zabránili akémukoľvek riziku konfliktu záujmov, ktorý by mohlo ovplyvniť nestranné a objektívne plnenie dohody o grante. Taký konflikt záujmov by mohol vzniknúť hlavne ako dôsledok hospodárskeho záujmu, politickej alebo štátnej príslušnosti, rodinných alebo emocionálnych dôvodov alebo akéhokoľvek iného spoločného záujmu.
- 11.2 Komisia musí byť bezodkladne písomne informovaná o každej situácii, ktorá predstavuje konflikt záujmov alebo o situácii, ktorá môže viesť ku konfliktu záujmov, pri plnení dohody o grante. Koordinujúci príjemca a všetci pridružení príjemcovia bezodkladne podniknú všetky potrebné kroky na nápravu tejto situácie. Komisia si vyhradzuje právo kontrolovať, či sú prijaté opatrenia primerané, a ak to pokladá za potrebné, môže sama podniknúť ďalšie kroky.

Článok 12 - Správy o technickej činnosti

- 12.1 Koordinujúci príjemca musí pravidelne informovať Komisiu o pokroku a úspechoch projektu LIFE+ formou predkladania týchto správ:
 - jednej úvodnej správy, ktorá sa má vypracovať do deviatich mesiacov od začiatku projektu,

- jednej záverečnej správy, ktorá sa má vypracovať do troch mesiacov od ukončenia projektu,
- v prípade projektov, ktoré trvajú dlhšie ako 24 mesiacov a v rámci ktorých príspevok Únie prekročí 300 000 EUR, jednej priebežnej správy, ktorá sa má doručiť spoločne so žiadosťou o predbežné financovanie počas trvania projektu po dosiahnutí prahovej hodnoty stanovenej v článku 28.3,
- v prípade projektov, ktoré trvajú dlhšie ako 48 mesiacov a v rámci ktorých príspevok Únie prekročí 2 000 000 EUR a v prípade, keď koordinujúci príjemca zamýšľa požiadať o dve predbežné platby počas trvania projektu podľa ustanovení článku 28.3 druhého pododseku, dvoch priebežných správ, ktoré sa majú doručiť spoločne so žiadosťou o predbežné financovanie počas trvania projektu po dosiahnutí prahových hodnôt stanovených v článku 28.3
- všetkých správ o pokroku, ktorými sa zabezpečí, že prestávka medzi jednotlivými po sebe nasledujúcimi správami neprekročí 18 mesiacov.

Vo výnimočných prípadoch, ak sa prahová hodnota stanovená v článku 28.3 dosiahne v priebehu prvých deviatich mesiacov trvania projektu, možno zlúčiť úvodnú a priebežnú správu do jednej správy.

Komisia má právo kedykoľvek vyžiadať informácie o technickom a/alebo finančnom riadení projektu.

- 12.2 Forma a obsah všetkých správ musia zodpovedať usmerneniam vydaným Komisiou.

Všetky správy musia obsahovať informácie, ktoré Komisia nevyhnutne potrebuje na vyhodnotenie stavu realizácie projektu, dodržiavania pracovného plánu, finančnej situácie projektu a dosiahnutia či možnosti dosiahnutia cieľov projektu. Úvodná, priebežná a záverečná správa takisto obsahujú informácie opísané v príslušných článkoch 12.5, 12.6 a 12.7, v uvedenom poradí.

- 12.3 Všetky správy v písomnej aj elektronickej podobe (CD-ROM/DVD/USB kľúč, nie email) sa súčasne odošlú Komisii a externému monitorovaciemu tímu vymenovanému Komisiou, pričom oba orgány dostanú jednu úplnú kópiu technických správ vrátane príloh a jednu kópiu finančného výkazu.
- 12.4 Koordinujúci príjemca predloží jednu kópiu záverečnej správy orgánom príslušného členského štátu. Orgány členského štátu majú takisto právo požiadať o kópiu priebežnej správy.

12.5 Úvodná správa

Úvodná správa obsahuje okrem informácií stanovených v článku 12.2 posúdenie platnosti cieľov projektu a pracovného plánu. Komisia môže na základe úvodnej správy predloženej koordinujúcim príjemcom a v prípade, že nie je možné dosiahnuť ciele projektu alebo splniť pracovný plán, začať (v súlade s článkom 18) postup vypovedania dohody o grante.

12.6 Priebežná správa

Priebežná správa obsahuje okrem informácií vyžadovaných podľa článku 12.2 aj finančný výkaz a informácie, ktoré postačia na predbežné posúdenie oprávnenosti doposiaľ vynaložených nákladov.

12.7 Záverečná správa

Záverečná správa obsahuje okrem informácií vyžadovaných podľa článku 12.2 aj finančný výkaz a všetky informácie, ktoré Komisia potrebuje na posúdenie oprávnenosti vynaložených nákladov a udržateľnosti výsledkov projektu v budúcnosti.

Článok 13 - Informačné kampane, zverejnenie podpory Únie a audiovizuálne produkty

- 13.1 Koordinujúci príjemca a pridružení príjemcovia propagujú projekt a jeho výsledky, pričom vždy poukážu na podporu, ktorú dostali od Únie. Podrobné údaje o tejto činnosti sa uvádzajú v každej správe o činnosti.
- 13.2 Koordinujúci príjemca a pridružení príjemcovia uvedú vo všetkých dokumentoch a médiách predkladaných v rámci projektu informáciu o podpore zo strany Únie, pričom použijú logo LIFE poskytnuté Komisiou. V prípade audiovizuálneho materiálu obsahujú titulky na začiatku a/alebo na konci materiálu jasnú a čitateľnú zmienku o finančnej podpore z programu LIFE (napr. „S príspevkom finančného nástroja Európskej únie LIFE“).
- 13.3 Na logo LIFE sa nie je možné odvolávať ako na označenie kvality alebo environmentálnu značku. Používanie loga LIFE je obmedzené na činnosti spojené s rozširovaním informácií.
- 13.4 Koordinujúci príjemca vytvorí pre projekt webovú stránku alebo používa už vytvorenú webovú stránku na rozširovanie informácií o činnostiach v rámci projektu, o pokroku pri jeho realizácii a o jeho výsledkoch. V správach sa uvádza webová adresa, na ktorej sa verejnosť môže zoznámiť s hlavnými výsledkami projektu. Táto webová stránka sa sprístupní najneskôr šesť mesiacov od začatia realizácie projektu, pravidelne sa aktualizuje a je dostupná minimálne päť rokov po ukončení projektu.
- 13.5 Koordinujúci príjemca a pridružení príjemcovia umiestnia na strategických, pre verejnosť dobre prístupných a viditeľných miestach realizácie projektu oznamovacie tabule s opisom tohto projektu a pravidelne ich udržiavajú. Vždy na nich musí byť logo LIFE.
- 13.6 V prípade projektov LIFE+ Príroda sa povinnosti uvedené v článkoch 13.2 a 13.5 uplatňujú aj na logo Natura 2000. Na oznamovacích tabuliach sa musí uvádzať význam projektu z hľadiska budovania sústavy Natura 2000.
- 13.7 Zhrnutie projektu vrátane mena a kontaktných informácií koordinujúceho príjemcu sa uvedie na webovej stránke projektu LIFE a sprístupní sa širokej verejnosti.
- 13.8 Všetky predmety dlhodobej spotreby nadobudnuté v rámci projektu nesú logo LIFE, ak Komisia neurčí inak.
- 13.9 Povinnou súčasťou projektu sú činnosti na budovanie sietí. Okrem prípadov, ktoré riadne odôvodnil koordinujúci príjemca ako nevhodné, k nim musia patriť návštevy, stretnutia, výmena informácií a/alebo iné podobné činnosti budovania sietí s vhodným počtom iných relevantných projektov LIFE (prebiehajúcich alebo ukončených). Činnosti môžu zahŕňať aj podobné výmeny s inými projektmi ako LIFE a/alebo účasť na informačných platformách súvisiacich s cieľmi projektu (v odôvodnených prípadoch aj na medzinárodnej úrovni). Tieto činnosti budovania sietí sú zamerané na zabezpečenie účinného prenosu know-how a skúseností s cieľom podporiť ich replikáciu v podobných situáciách.

- 13.10 Bez ohľadu na ustanovenia článku 19 je Komisia oprávnená v ľubovoľnej forme a prostredníctvom ľubovoľného média vrátane internetu uverejniť všetky informácie týkajúce sa projektu alebo vytvorené v rámci projektu, ktoré považuje za relevantné. Koordinujúci príjemca a všetci pridružení príjemcovia udelia Komisii nevýhradné právo reprodukovať a v prípade potreby dabovať, distribuovať alebo používať akúkoľvek audiovizuálnu produkciu vytvorenú v rámci projektu, úplne alebo čiastočne, bez časového obmedzenia, na nekomerčné účely vrátane použitia počas verejných podujatí. Napriek tomu sa Komisia nepovažuje za „koproductenta“. Komisia si vyhradzuje právo používať fotografie predložené v rôznych správach uvedených v článku 12 na ilustrovanie akéhokoľvek informačného materiálu, ktorý vytvorí. Zaväzuje sa, že ich označí uvedením referenčného čísla projektu.

Článok 14 - Priestorové údaje

Elektronické nástroje, ktoré obsahujú priestorové údaje a ktoré vzniknú v rámci projektu LIFE+, splňajú požiadavky smernice Európskeho parlamentu a Rady 2007/2/ES zo 14. marca 2007, ktorou sa zriaďuje infraštruktúra pre priestorové informácie v Európskom spoločenstve (INSPIRE)².

Článok 15 - Zmeny dohody o grante

- 15.1 Koordinujúci príjemca informuje Komisiu (v technickej správe alebo formou listu) o všetkých zmenách projektu, ako sa podrobne uvádza v dohode o grante. Zmeny, ktoré by zásadným spôsobom ovplyvnili celkové ciele projektu, spochybnili rozhodnutie o pridelení grantu alebo by boli v rozpore so zásadou rovnakého zaobchádzania s uchádzačmi, sa nebudú akceptovať.
- 15.2 Ak ide o podstatné zmeny, Komisia musí vydať dodatočný písomný súhlas. Podstatnými zmenami sú:
- významné zmeny charakteru alebo obsahu aktivít a/alebo ich výstupov, s výnimkou zmien obsahu, ktoré zlepšia kvalitu alebo množstvo dosiahnutých výsledkov predpokladaných aktivít a/alebo ich výstupov, bez toho aby sa menil ich charakter,
 - zmeny právneho stavu koordinujúceho príjemcu alebo pridruženého príjemcu,
 - zmeny štruktúry projektového partnerstva,
 - zmeny trvania projektu,
 - zmeny predbežného rozpočtu projektu, ktoré zvyšujú predpokladané náklady v jednej alebo niekoľkých kategóriách výdavkov o viac ako 10 % a 30 000 EUR. Tieto prahové hodnoty sa uplatňujú na každú z troch podkategórií predmetov dlhodobej spotreby. Neuplatňujú sa však na kategóriu „režijných nákladov“, pri ktorých sa nesmie prekročiť limit stanovený v článku 24.14.
- 15.3 V prípadoch uvedených v článku 15.2 podá koordinujúci príjemca formálnu žiadosť o zmenu v súlade s usmerneniami vydanými Komisiou. Komisia si vyhradzuje právo prijať alebo odmietnuť žiadosť a môže sa rozhodnúť, že

² Ú. v. EÚ L 108, 25.4.2007, s. 1.

nezohľadní žiadnu žiadosť, ktorú dostane neskôr ako tri mesiace pred ukončením projektu.

Článok 16 - Oneskorené plnenie

- 16.1 Dátum začiatku projektu je dátum uvedený v osobitných ustanoveniach dohody o grante bez ohľadu na dátum podpísania dohody o grante alebo prvej predbežnej platby.
- 16.2 Koordinujúci príjemca bezodkladne a podrobne informuje Komisiu o každej udalosti, ktorá by mohla ohroziť plnenie projektu alebo spôsobiť jeho oneskorenie. Dotknuté strany sa spoločne dohodnú na opatreniach, ktoré sa majú prijať.

Článok 17 - Odklad dátumu ukončenia projektu

- 17.1 Odklad dátumu ukončenia projektu sa povolí len v prípade nepredvídateľných a výnimočných okolností, ktoré na určitý čas znemožnia realizáciu jednej alebo niekoľkých akcií v rámci projektu.
- 17.2 Žiadosť o odklad dátumu ukončenia projektu sa musí podať v súlade s usmerneniami vydanými Komisiou a musí obsahovať informácie, ktoré Komisii postačia na posúdenie oprávnenosti meškania a realizovateľnosti revidovaného pracovného plánu. Komisia si vyhradzuje právo prijať alebo odmietnuť žiadosť a môže sa rozhodnúť, že nezohľadní žiadnu žiadosť, ktorú dostane neskôr ako tri mesiace pred ukončením projektu.

Článok 18 - Vypovedanie dohody o grante

18.1 Vypovedanie dohody o grante koordinujúcim príjemcom

V riadne odôvodnených prípadoch môže koordinujúci príjemca v mene všetkých príjemcov vypovedať dohodu o grante oficiálnym oznámením Komisii, pričom jasne uvedie dôvody a dátum, kedy vypovedanie nadobudne účinnosť. Oznámenie sa odošle skôr, ako vypovedanie nadobudne účinnosť.

V prípade, že sa neuvedú žiadne dôvody, alebo ak sa Komisia domnieva, že uvedené dôvody nie sú náležitým odôvodnením vypovedania, oficiálne o tom informuje koordinujúceho príjemcu s uvedením dôvodov a dohoda o grante sa považuje za vypovedanú nenáležitým spôsobom, a to s dôsledkami stanovenými v článku 18.4 štvrtom pododseku.

18.2 Vypovedanie účasti jedného alebo viacerých príjemcov koordinujúcim príjemcom

V riadne odôvodnených prípadoch môže účasť jedného alebo viacerých príjemcov na dohode o grante vypovedať koordinujúci príjemca, ktorý koná na žiadosť daného príjemcu alebo daných príjemcov, alebo v mene všetkých ostatných príjemcov. V oznámení takéhoto vypovedania Komisii koordinujúci príjemca uvedie dôvody vypovedania účasti, stanovisko príjemcu alebo príjemcov, ktorých účasť sa vypovedá, dátum nadobudnutia účinnosti vypovedania a návrh zostávajúcich príjemcov týkajúci sa prerozdelenia úloh daného príjemcu alebo daných príjemcov alebo, v prípade potreby,

menovanie jedného alebo viacerých náhradníkov, ktorí zastúpia daného príjemcu alebo daných príjemcov, pokiaľ ide o všetky práva a povinnosti vyplývajúce z dohody o grante. Oznámenie sa odošle skôr, ako vypovedanie nadobudne účinnosť.

V prípade, že sa neuvedú žiadne dôvody, alebo Komisia sa domnieva, že uvedené dôvody nie sú náležitým odôvodnením vypovedania, oficiálne to oznámi koordinujúcemu príjemcovi, pričom uvedie dôvody a účasť sa považuje za vypovedanú nenáležitým spôsobom, a to s dôsledkami stanovenými v článku 18.4.

Bez toho, aby bol dotknutý článok 15, vykoná sa zmena dohody o grante s cieľom zaviesť potrebné úpravy.

18.3 Vypovedanie dohody o grante alebo účasti jedného alebo viacerých príjemcov Komisiou

18.3.1 Komisia môže rozhodnúť o vypovedaní dohody o grante alebo účasti jedného alebo viacerých príjemcov zúčastňujúcich sa na akcii, a to za týchto okolností:

- a) ak by právna, finančná, technická, organizačná zmena alebo zmena vlastníckych vzťahov na strane príjemcu mohla podstatným spôsobom ovplyvniť vykonávanie dohody o grante alebo spochybniť rozhodnutie o udelení grantu;
- b) ak po vypovedaní účasti jedného alebo viacerých príjemcov by potrebné úpravy dohody o grante spochybnili rozhodnutie o udelení grantu alebo by mohli spôsobiť porušenie zásady rovnakého zaobchádzania so žiadateľmi;
- c) ak príjemcovia nerealizujú akciu v zmysle prílohy I k dohode o grante alebo ak príjemca neplní inú podstatnú povinnosť, ktorá vyplýva z ustanovení dohody o grante;
- d) ak nadobudne istotu, že stanovené ciele sa v rámci projektu nedosiahnu;
- e) ak je príjemca v konkurznom konaní, likvidácii, jeho záležitosti sú spravované súdmi, uzavrel dohodu s veriteľmi, pozastavil svoju podnikateľskú činnosť, je voči nemu vedené iné podobné konanie v týchto veciach alebo sa nachádza v analogickej situácii, ktorá vyplýva z podobného konania stanoveného vo vnútroštátnych právnych alebo iných predpisoch;
- f) ak príjemca alebo súvisiaca osoba, ako sa stanovuje v druhom pododseku, boli uznané vinnými z profesionálneho pochybenia dokázaného akýmkoľvek spôsobom;
- g) ak si príjemca neplní svoje povinnosti týkajúce sa platby príspevkov na sociálne zabezpečenie alebo platby daní v súlade s právnymi predpismi krajiny, v ktorej má sídlo alebo v ktorej sa akcia realizuje;

- h) ak má Komisia dôkaz o tom, že sa príjemca alebo súvisiaca osoba, ako sa stanovuje v druhom pododseku, dopustili podvodu, korupcie, účasti v zločineckej organizácii, prania špinavých peňazí alebo inej nezákonnej činnosti, ktorá poškodzuje finančné záujmy Únie;
- i) ak má Komisia dôkaz o tom, že sa príjemca alebo súvisiaca osoba, ako sa stanovuje v druhom pododseku, dopustili závažných chýb, nezrovnalostí alebo podvodu v rámci postupu zadávania zákazky alebo vykonávania dohody o grante vrátane predloženia nepravdivých informácií alebo nepredloženia požadovaných informácií s cieľom získať grant na základe dohody o grante alebo
- j) Komisia má dôkaz o tom, že sa príjemca dopustil systémových alebo opakujúcich sa chýb, nezrovnalostí, podvodu alebo porušenia povinností v rámci iných grantov financovaných Úniou alebo Európskym spoločenstvom pre atómovú energiu, ktoré boli udelené tomuto príjemcovi za podobných podmienok, za predpokladu, že tieto chyby, nezrovnalosti, podvod alebo porušenie povinností majú značný vplyv na tento grant.

Na účely písmena f), h) a i) „súvisiaca osoba“ znamená akúkoľvek fyzickú osobu, ktorá má právomoc zastupovať príjemcu alebo prijímať rozhodnutia v jeho mene.

18.3.2 Pred vypovedaním dohody o grante alebo účasti jedného alebo viacerých príjemcov Komisia oficiálne oznámi koordinujúcemu príjemcovi svoj úmysel, uvedie dôvody a vyzve koordinujúceho príjemcu, aby do 45 kalendárnych dní od prijatia oznámenia predložil pripomienky v mene všetkých príjemcov a v prípade článku 18.3.1 písm. c) informoval Komisiu o opatreniach prijatých s cieľom zabezpečiť, aby príjemcovia naďalej plnili svoje povinnosti podľa dohody o grante.

Ak po preskúmaní pripomienok, ktoré predložil koordinujúci príjemca, Komisia rozhodne ukončiť postup vypovedania, oficiálne to oznámi koordinujúcemu príjemcovi.

Ak neboli predložené žiadne pripomienky alebo ak aj napriek pripomienkam, ktoré predložil koordinujúci príjemca, Komisia rozhodne pokračovať v postupe vypovedania, môže vypovedať dohodu o grante alebo účasť jedného alebo viacerých príjemcov oficiálnym oznámením koordinujúcemu príjemcovi, pričom uvedie dôvody vypovedania.

V prípadoch uvedených v článku 18.3.1 písm. a), b), c), e) a g) sa v oficiálnom oznámení uvádza dátum nadobudnutia účinnosti vypovedania. V prípadoch uvedených v článku 18.3.1 písm. f), h), i) a j) vypovedanie nadobúda účinnosť dňom nasledujúcim po dni, keď koordinujúci príjemca prijal oficiálne oznámenie o vypovedaní.

18.4. Dôsledky vypovedania

V prípade vypovedania dohody o grante sa platby Komisie obmedzia na sumu stanovenú v súlade s článkom 23 na základe oprávnených nákladov, ktoré príjemcovia vynaložili, a skutočnej úrovne realizácie akcie ku dňu, keď vypovedanie dohody nadobúda účinnosť. Náklady spojené s existujúcimi záväzkami, ktoré sa majú vynaložiť až po vypovedaní, sa neberú do úvahy. Koordinujúci príjemca má na predloženie žiadosti o platbu zostatku v súlade s článkom 28.4 tri mesiace od dátumu nadobudnutia účinnosti vypovedania dohody o grante, ako sa stanovuje v článkoch 18.1 a 18.2. Ak takáto žiadosť o platbu zostatku nie je doručená v stanovenej lehote, Komisia neuhradí alebo nepokryje náklady, ktoré nie sú zahrnuté v ňou schválenom finančnom výkaze a ktoré nie sú odôvodnené v ňou schválenej technickej správe. V súlade s článkom 28.11 Komisia vymáha sumy, ktoré už boli vyplatené, ak ich použitie nie je odôvodnené v technických správach a v náležitých prípadoch vo finančných výkazoch schválených Komisiou.

V prípade vypovedania účasti pridruženého príjemcu sa z grantu uhrádzajú len tie náklady, ktoré dotknutý príjemca vynaložil ku dňu nadobudnutia účinnosti vypovedania svojej účasti. Náklady spojené s existujúcimi záväzkami, ktoré sa majú vynaložiť až po vypovedaní, sa neberú do úvahy. Žiadosť o platbu pre dotknutého pridruženého príjemcu sa zahrnie do nasledujúcej žiadosti o platbu, ktorú predloží koordinujúci príjemca.

V prípade, že Komisia v súlade s článkom 18.3.1. písm. c) vypovedá dohodu o grante z dôvodu, že koordinujúci príjemca nepredložil žiadosť o platbu a ani po upomienke nesplnil túto povinnosť v lehote 60 dní, uplatňuje sa prvý pododsek s výhradou týchto podmienok:

- a) koordinujúci príjemca nezíska žiadne dodatočné obdobie od dátumu nadobudnutia účinnosti vypovedania dohody o grante, počas ktorého by mohol predložiť žiadosť o platbu zostatku a
- b) Komisia neuhradí ani nepokryje náklady, ktoré príjemcovia vynaložili ku dňu vypovedania alebo k uplynutiu obdobia realizácie stanoveného v článku 2 osobitných ustanovení (podľa toho, čo nastane skôr), ktoré nie sú uvedené v ňou schválenom finančnom výkaze alebo ktoré nie sú zdôvodnené v ňou schválenej technickej správe.

Okrem prvého, druhého a tretieho pododseku platí, že ak dohodu o grante alebo účasť príjemcu vypovedá koordinujúci príjemca nenáležitým spôsobom v zmysle článkov 18.1 a 18.2, alebo ak dohodu o grante alebo účasť príjemcu vypovedá Komisia z dôvodov uvedených v článku 18.3.1 písm. c), f), h), i) a j), Komisia môže takisto znížiť grant alebo vymáhať neoprávnene vyplatené sumy v súlade s článkami 23.5 a 28.11 úmerne k závažnosti predmetných pochybení a potom, ako umožní koordinujúcemu príjemcovi a v náležitých prípadoch príslušným pridruženým príjemcom, predložiť pripomienky.

Žiadna strana nemá nárok na kompenzáciu z dôvodu vypovedania druhou stranou.

Článok 19 - Dôvernosť

Komisia a koordinujúci príjemca alebo pridružení príjemcovia sa zaväzujú chrániť dôvernosť všetkých dokumentov, informácií alebo iných materiálov, ktoré im boli dôverne oznámené a ktorých prezradenie by mohlo poškodiť inú stranu. Strany sú viazané touto povinnosťou 5 rokov po dátume ukončenia projektu. Osobné údaje zahrnuté do projektu budú uložené v elektronickom riadiacom nástroji, ktorý je dostupný Európskej komisii, ostatným inštitúciám Únie a externému monitorovaciemu tímu viazanému dohodou o mlčanlivosti. Tento riadiaci nástroj sa používa výlučne na riadenie projektov LIFE.

Článok 20 - Ochrana údajov

- 20.1 Koordinujúci príjemca má právo na prístup k údajom a informáciám, ktoré sa týkajú jeho projektu a ktoré má Komisia k dispozícii, a požiadať o ich prípadnú opravu.
- 20.2 Komisia, koordinujúci príjemca a pridružení príjemcovia dodržiavajú ustanovenia nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 45/2001 z 18. decembra 2000 o ochrane jednotlivcov so zreteľom na spracovanie osobných údajov inštitúciami a orgánmi Spoločenstva a o voľnom pohybe takýchto údajov³.
- 20.3 Bez ohľadu na ustanovenia článku 19 si koordinujúci príjemca plní povinnosti vyplývajúce z nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1049/2001 z 30. mája 2001 o prístupe verejnosti k dokumentom Európskeho parlamentu, Rady a Komisie⁴.

Článok 21 - Vlastníctvo a využívanie výsledkov

- 21.1 Koordinujúci príjemca a/alebo pridružení príjemcovia sú vlastníkami dokumentov, potenciálne patentovateľných alebo patentovaných vynálezov a skúseností získaných v rámci projektu.
- 21.2 S cieľom podporovať využívanie techník alebo modelov priaznivých k životnému prostrediu koordinujúci príjemcovia zabezpečia, aby sa všetky dokumenty, patenty a know-how, ktoré priamo vyplývajú z realizácie projektu, sprístupnili v Únii hneď, ako budú k dispozícii, a to za nediskriminujúcich a primeraných komerčných podmienok.
- 21.3 Príjemcovia dodržiavajú článok 21.2 počas obdobia piatich rokov po platbe zostatku.
- 21.4 Ak koordinujúci príjemca bez pádneho dôvodu odmietne sprístupniť tieto produkty alebo udeliť licencie za týchto podmienok, Komisia si vyhradzuje právo uplatňovať pravidlá článku 18 alebo, ak sa projekt skončil, vyžadovať úplné alebo čiastočné vrátenie príspevku Únie.

Článok 22 - Uplatniteľné právo a príslušný súd

Príspevok Únie sa riadi podmienkami dohody o grante, uplatniteľnými pravidlami Únie a na základe subsidiarity belgickým právom týkajúcim sa grantov.

³ Ú. v. ES L 8, 12.1.2001, s. 1.

⁴ Ú. v. ES L 145, 31.5.2001, s. 43.

Koordinujúci príjemca môže začať súdne konanie týkajúce sa rozhodnutí Komisie o uplatňovaní ustanovení dohody o grante a ustanovení na jej vykonávanie na Všeobecnom súde Európskej Únie a v prípade odvolania na Súdnom dvore.

ČASŤ II - Finančné ustanovenia

Článok 23 - Finančný príspevok Únie na projekt

- 23.1 Výška finančného príspevku Únie sa stanovuje uplatnením percentuálnych sadzieb refundácie špecifikovaných v dohode o grante na vynaložené oprávnené náklady schválené Komisiou.
- 23.2 Celková suma, ktorú Komisia vyplatí koordinujúcemu príjemcovi, nesmie za žiadnych okolností prekročiť maximálnu výšku príspevku Únie stanovenú v dohode o grante, dokonca ani vtedy, ak celkové skutočné oprávnené náklady na projekt prekročia rozpočet stanovený v dohode o grante.
- 23.3 Koordinujúci príjemca zabezpečí, aby sa na spolufinancovanie projektu nepoužili žiadne iné priame alebo nepriame finančné prostriedky Európskej únie. Ak taká situácia nastane počas realizácie projektu, musí koordinujúci príjemca bezodkladne informovať Komisiu o opatreniach, ktoré zamýšľa prijať s cieľom splniť túto povinnosť. Zdroje financovania projektu kontroluje nezávislý audítor stanovený v článku 31.
- 23.4 Grant nesmie príjemcom prinášať zisk. „ Zisk “ je prebytok príjmov nad oprávnenými nákladmi akcie.
- a) Príjmy, ktoré sa majú zohľadniť, sú konsolidované príjmy, ktoré boli zistené, vytvorené alebo potvrdené v deň, keď koordinujúci príjemca podal žiadosť o platbu zostatku, a ktoré patria do jednej z týchto dvoch kategórií:
 - i) príjmy vytvorené prostredníctvom akcie alebo
 - ii) finančné príspevky osobitne vyčlenené spolufinancovateľmi na financovanie oprávnených nákladov akcie, ktoré refunduje Komisia.
 - b) Za príjmy, ktoré sa majú zohľadniť na účely overenia, či grant pre príjemcov vytvára zisk, sa nepovažujú:
 - i) finančné príspevky uvedené v článku písmene a) bode ii), ktoré môžu príjemcovia použiť na pokrytie iných ako oprávnených nákladov v rámci dohody o grante;
 - ii) finančné príspevky uvedené v písm. a) bode ii), ktorých nevyužitá časť nie je splatná darcovi na konci obdobia realizácie stanoveného v článku 2 osobitných ustanovení.

Oprávnené náklady, ktoré sa majú zohľadniť, sú konsolidované oprávnené náklady schválené Komisiou.

V prípade, že konečná suma grantu stanovená v súlade s článkami 23.1 a 23.2 by viedla k zisku pre príjemcov, zisk sa odpočíta v pomere ku konečnej sadzbe refundácie skutočných oprávnených nákladov na akciu schválených Komisiou.

Táto konečná sadzba sa vypočíta na základe konečnej sumy grantu stanovenej v súlade s článkami 23.1 a 23.2.

- 23.5 Bez toho, aby bolo dotknuté právo vypovedať dohodu o grante podľa článku 18 a právo Komisie uplatniť sankcie uvedené v článku 27, v prípade neuskutočnenej, nedostatočnej, čiastočnej alebo oneskorenej realizácie akcie môže Komisia za podmienok stanovených v dohode o grante proporčne znížiť príspevok Únie, ktorý bol na stanovený začiatku, v súlade so skutočnou realizáciou akcie.
- 23.6 Nároky na platby príjemcov voči Komisii nemôžu byť postúpené tretím stranám.

Článok 24 - Oprávnené náklady

24.1 Na to, aby sa náklady považovali za oprávnené, musia:

- byť stanovené v rozpočte projektu alebo povolené prostredníctvom zmeny dohody o grante,
- priamo súvisieť s projektom, na ktorý sa vzťahuje dohoda o grante, a byť nevyhnutné na jeho realizáciu,
- byť primerané, opodstatnené a spĺňať zásady riadneho finančného hospodárenia, najmä pokiaľ ide o hospodárnosť a efektívnosť,
- byť v súlade s platnými daňovými a sociálnymi právnymi predpismi a
- byť skutočne vynaložené počas trvania projektu, ako sa vymedzuje v dohode o grante, byť zaznamenané na účtoch alebo v daňových dokladoch koordinujúceho príjemcu alebo ktoréhokoľvek z pridružených príjemcov a musia byť identifikovateľné a overiteľné.

Náklady sa považujú za náklady vynaložené počas trvania projektu, ak:

- právny záväzok o platení bol prijatý po podpísaní dohody o grante Komisiou alebo po podpise dohody o grante Komisiou v prípade, že tento podpis časovo predchádza dátumu začiatku projektu,
- realizácia príslušnej akcie začala po dátume začiatku projektu a bola ukončená do dňa ukončenia (jedinými výnimkami sú náklady na bankovú záruku, ktorá sa vzťahuje na obdobie po podpísaní dohody o grante a pred začiatkom projektu a šesť mesiacov po ukončení projektu, a náklady na nezávislý finančný audit uvedený v článku 31) a
- s výnimkou nákladov na odpisy opísaných v článku 24.5 boli náklady v plnej miere uhradené pred predložením konečného finančného výkazu.

24.2 Náklady na zamestnancov sa účtujú na základe hodinových sadzieb, ktoré sa vypočítajú tak, že sa skutočný hrubý plat alebo skutočná hrubá mzda plus povinné príspevky sociálneho zabezpečenia a všetky ďalšie zákonom stanovené náklady zahrnuté do odmeny zamestnanca vydedia celkovými produktívnymi hodinami daného zamestnanca. V prípade, že skutočné celkové produktívne hodiny zamestnanca nie sú zaznamenané v spoľahlivom systéme zaznamenávania pracovného času, použije sa štandardná hodnota 1 720 hodín.

Môžu sa účtovať iba hodiny, ktoré boli skutočne strávené prácou na projekte. Hodiny, ktoré jednotliví zamestnanci skutočne strávili prácou na projekte, sa zaznamenávajú v pracovných výkazoch alebo pomocou iného ekvivalentného systému na zaznamenávanie odpracovaného času, ktoré(-ý) zavedie a pravidelne

potvrďuje zamestnanec a zamestnávateľ. Vo výnimočných prípadoch sa v prípade zamestnancov, ktorí pre projekt pracujú na plný úväzok, môže systém zaznamenávania odpracovaného času nahradiť samostatným dokumentom o vyslaní alebo pridelení. Vyslanie alebo pridelenie má buď formu zmluvného dokumentu alebo dokumentu o pridelení podpísaného zodpovedným útvarom alebo orgánom relevantného príjemcu. Obsahuje aspoň tieto údaje: meno zamestnanca, jeho funkciu v rámci projektu, opis úloh, ktoré mu boli v rámci projektu zadane, výslovnú informáciu tom, že zadanie má formu plného úväzku, a dátum začiatku a konca zadania.

Na zamestnancov, ktorí pracujú pre projekt LIFE v priemere menej ako 2 plné pracovné dni do mesiaca, sa nevzťahuje povinnosť zaznamenávania odpracovaného času.

Náklady fyzických osôb pracujúcich na základe zmluvy s koordinujúcim príjemcom alebo pridruženým príjemcom, ktorá nemá podobu pracovnej zmluvy, možno považovať za náklady na zamestnancov za predpokladu, že sú splnené tieto podmienky:

- i) fyzická osoba pracuje na základe pokynov príjemcu, a pokiaľ nie je s príjemcom dohodnuté inak, v priestoroch príjemcu;
- ii) výsledok práce patrí príjemcovi a
- iii) náklady sa značne nelíšia od nákladov na zamestnancov vykonávajúcich podobné úlohy na základe pracovnej zmluvy s príjemcom.

Finančné prostriedky sa môžu poskytnúť na náklady spojené so mzdami štátnych zamestnancov len do takej miery, v akej súvisia s nákladmi na činnosti týkajúce sa realizácie projektu, ktoré by príslušná organizácia verejného sektora nevykonávala, keby sa dotknutý projekt neuskutočnil. Dotknutí zamestnanci, bez ohľadu na to, či pracujú na plný alebo čiastočný úväzok, musia byť osobitne vyslaní alebo pridelení na projekt a predstavovať dodatočné náklady vzhľadom na existujúcich stálych zamestnancov. Pridelenie má buď formu zmluvného dokumentu alebo dokumentu o pridelení podpísaného zodpovedným útvarom alebo orgánom relevantného príjemcu. Suma príspevkov organizácií verejného sektora (ako koordinujúceho príjemcu a/alebo pridruženého príjemcu) na projekt musí byť vyššia (minimálne o 2 %) ako suma mzdových nákladov štátnych zamestnancov⁵ zaúčtovaná na projekt.

24.3 Cestovné náklady a náklady spojené s pobytom sa účtujú v súlade s internými predpismi koordinujúceho príjemcu alebo pridruženého príjemcu.

24.4 Náklady na externú spoluprácu sa týkajú nákladov na subdodávky (práce, ktoré vykonávajú externé spoločnosti, prenájom zariadení alebo infraštruktúry atď.) v súlade s článkom 8.

Náklady spojené s nákupom alebo lízingom (na rozdiel od prenájmu) predmetov dlhodobej spotreby, infraštruktúry alebo pomocných materiálov dodaných

⁵ Vymedzenie pojmu „štátny zamestnanec“ zahŕňa všetkých stálych zamestnancov verejných orgánov.

v rámci subdodávky sa neúčtujú do rozpočtovej položky pre externú spoluprácu. Tieto náklady sa uvádzajú samostatne v príslušnom rozpočtovom riadku.

Do tejto kategórie patria aj náklady na audit nezávislého audítora.

24.5 Odpisy týkajúce sa predmetov dlhodobej spotreby sa zaúčtujú len vtedy, ak sa predmety dlhodobej spotreby:

- zaviedli do inventára predmetov dlhodobej spotreby koordinujúceho príjemcu alebo pridruženého príjemcu, alebo do iného typu registra predmetov dlhodobej spotreby,
- považujú za investičné výdavky v súlade s daňovými a účtovnými predpismi uplatniteľnými na koordinujúceho príjemcu alebo pridružených príjemcov v projekte a
- nakupujú alebo prenajímajú za bežné trhové ceny.

24.6 Bez ohľadu na osobitné ustanovenia článkov 24.8 a 24.10 uplatňuje koordinujúci príjemca alebo pridružený príjemca svoju internú účtovnú normu alebo svoje interné účtovné pravidlá na výpočet odpisovanej oprávnenej sumy, pričom zohľadní účtovný typ infraštruktúry či predmetu, dátum obstarania, výroby alebo lízingu, trvanie projektu a mieru skutočného využívania na účely projektu. Nezávislý audítor v súlade s požiadavkami článku 31 potvrdí, že sumy vykazované ako projektové náklady zodpovedajú skutočným odpisovaným sumám zaúčtovaným v účtovnom systéme koordinujúceho príjemcu alebo pridruženého príjemcu.

Tieto odpisované oprávnené sumy sa však obmedzujú na tieto maximálne hodnoty:

- náklady na infraštruktúru: 25 % z celkovej obstarávacej ceny,
- náklady na zariadenia: 50 % z celkovej obstarávacej ceny.

24.7 Ako výnimka z ustanovení článku 24.6 nie sú v prípade projektov financovaných v rámci podprogramov LIFE+ Environmentálna politika a riadenie a LIFE+ Biodiverzita stanovené žiadne maximálne hodnoty pre prototypy, pri ktorých sa 100 % nákupnej ceny považuje za oprávnené spolufinancovanie.

Prototyp znamená infraštruktúru a/alebo zariadenie osobitne vytvorené na realizáciu projektu, ktoré sa nikdy komerčne nevyužívali a/alebo nie sú dostupné ako sériový výrobok. Takýto prototyp musí hrať kľúčovú úlohu v demonštračných činnostiach projektu. Môžu sa uvádzať iba prvky, ktoré sa obstarali a použili počas trvania projektu.

Prototyp sa počas trvania projektu a päť rokov od ukončenia projektu nesmie použiť na komerčné účely. Ak sa prototyp alebo ktorýkoľvek z jeho prvkov použije na komerčné účely (t. j. sa predá, stane sa predmetom lízingu alebo prenájmu, alebo sa využije na výrobu tovaru alebo služieb) počas trvania projektu alebo do piatich rokov od jeho ukončenia, musí sa táto skutočnosť uviesť. Náklady na vytvorenie prototypu sa potom odpisujú v súlade s článkami 24.5 a 24.6.

24.8 Odpisy predmetov dlhodobej spotreby nadobudnutých pred dátumom začatia projektu sa považujú za neoprávnené. Takéto náklady sa zahrnú do kategórie „režijných“ nákladov.

- 24.9 V prípade projektov LIFE+ Príroda a LIFE+ Biodiverzita sa náklady verejných orgánov alebo mimovládnych či súkromných neziskových organizácií vynaložené na predmety dlhodobej spotreby, ktoré sú skutočne spojené s realizáciou projektu a ktoré sa vo významnej miere využili počas jeho trvania, považujú za oprávnené v plnom rozsahu. Takáto oprávnenosť je podmienená záväzkom koordinujúceho príjemcu a pridružených príjemcov vyčleniť tieto predmety po ukončení projektu spolufinancovaného v rámci programov LIFE+ Príroda a LIFE+ Biodiverzita s konečnou platnosťou na činnosti spojené s ochranou prírody.
- 24.10 V prípade projektov LIFE+ Príroda sú náklady spojené s nadobudnutím a prenajatím pozemkov alebo práv oprávnené a účtujú sa oddelene od predmetov dlhodobej spotreby. Uplatňujú sa ustanovenia článku 25.
- 24.11 Výdavky na spotrebný materiál sa týkajú nákupu, výroby, opravy alebo použitia akéhokoľvek materiálu, tovaru alebo zariadenia, ktoré:
- nie sú zahrnuté do inventára predmetov dlhodobej spotreby koordinujúceho príjemcu alebo pridružených príjemcov v rámci projektu,
 - sa nepovažujú za investičné výdavky v súlade s daňovými a účtovnými pravidlami uplatniteľnými na koordinujúceho príjemcu alebo pridružených príjemcov v projekte a
 - sa konkrétne týkajú realizácie projektu (aj keď sa predpokladá, že všeobecný kancelársky tovar alebo zásoby sa majú zahrnúť do kategórie „režijných“ nákladov).
- 24.12 Ostatné náklady znamenajú akékoľvek náklady potrebné na projekt, ktoré nepatria do vymedzenej kategórie.
- 24.13 Do položky „ostatné náklady“ sa účtujú náklady vynaložené na realizáciu bankovej záruky, ak to Komisia vyžaduje.
- 24.14 Režijné náklady sú oprávnené paušálne náklady do výšky maximálne 7 % celkovej sumy skutočne vynaložených oprávnených priamych nákladov, okrem nákladov na obstaranie alebo lízing pozemkov. Nemusia byť doložené účtovnými dokladmi. Sú oprávnené ako nepriame náklady, ktoré sú určené na pokrytie všeobecných nepriamych nákladov na zamestnanie, riadenie, ubytovanie a priamu alebo nepriamu podporu pracovníkov pracujúcich na projekte.

Článok 25 - Nadobudnutie pozemkov alebo práv, prenájom pozemkov

- 25.1 Náklady na nadobudnutie pozemkov alebo práv, ktoré sú vnútorne spojené s realizáciou projektu LIFE+ Príroda a ktorých nadobudnutie sa výslovne predpokladá, sa považujú za oprávnené v plnom rozsahu za predpokladu, že:
- kúpne ceny sa zakladajú na trhových podmienkach,
 - koordinujúci príjemca a pridružení príjemcovia sa zaviazujú vyčleniť tento nadobudnutý majetok po ukončení projektu spolufinancovaného v rámci programu LIFE+ Príroda s konečnou platnosťou na činnosti spojené s ochranou prírody,
 - koordinujúci príjemca zabezpečí, že zápis pozemkov nadobudnutých v súlade s projektom do pozemkovej knihy zahŕňa záruku vyčlenenia pozemkov na činnosti spojené s ochranou prírody. Ak v danom členskom štáte neexistuje pozemková kniha, alebo ak neposkytuje dostatočnú právnu záruku, koordinujúci príjemca zahŕňa doložku o konečnom vyčlenení

pozemkov na činnosti spojené s ochranou prírody do zmluvy o predaji pozemku. V krajinách, kde by zahrnutie takejto záruky do zápisu do pozemkovej knihy a zmluvy o predaji pozemku bolo protiprávne, môže Komisia v tejto súvislosti prijať ekvivalentnú záruku pod podmienkou, že ponúka rovnakú úroveň dlhodobej právnej ochrany a spĺňa požiadavky obsiahnuté v prílohe I k nariadeniu o programe LIFE+,

- v prípade pozemkov zakúpených súkromnými organizáciami musí kúpno-predajná zmluva a/alebo zápis do pozemkovej knihy obsahovať záruku, že v prípade zrušenia súkromnej organizácie alebo jej neschopnosti hospodáriť na pôde v súlade s požiadavkami ochrany prírody sa vlastníctvo pozemkov prevedie na zákonný orgán, ktorý pôsobí najmä v oblasti ochrany prírody. V krajinách, kde by zahrnutie takejto záruky do zápisu do pozemkovej knihy alebo zmluvy o predaji pozemku bolo protiprávne, môže Komisia v tejto súvislosti prijať ekvivalentnú záruku pod podmienkou, že ponúka rovnakú úroveň dlhodobej právnej ochrany a spĺňa požiadavky obsiahnuté v prílohe I k nariadeniu o programe LIFE+,
- v prípade pozemkov získaných na účely neskoršej výmeny sa výmena uskutoční najneskôr do ukončenia projektu a ustanovenia tohto článku sa uplatňujú na pozemky získané prostredníctvom výmeny. Pozemky získané na účely neskoršej výmeny sú oslobodené od záruky o určení pôdy na ochranu prírody v etape predkladania priebežnej správy.

25.2 Trvanie prenájmu pozemku sa obmedzí buď trvaním projektu alebo na obdobie najmenej 20 rokov a musí byť v súlade potrebami ochrany biotopov a druhov. V prípade dlhodobého prenájmu pozemku musí zmluva o prenájme zreteľne zahŕňať všetky ustanovenia a záväzky, ktoré umožnia dosiahnutie jej cieľov z hľadiska ochrany biotopov a druhov.

25.3 V prípade projektov LIFE+ Príroda, sa v databáze nadobúdania pozemkov (*Land Purchase Database*, LPD) uchovávajú elektronické údaje o pozemkoch financovaných z LIFE+. Koordinujúci príjemca je zodpovedný za zadávanie a overovanie údajov o nadobudnutí pozemkov (opisné aj priestorové údaje) do LPD vo fáze predkladania záverečnej správy. Formát údajov sa bude musieť prispôbiť štandardom GIS používaným v LPD. Koordinujúcemu príjemcovi sa poskytne prístup do LPD 6 mesiacov pred dátumom ukončenia projektu.

Článok 26 - Neoprávnené náklady

Náklady, ktoré sa nepovažujú za oprávnené a ktoré v dôsledku toho Komisia nezahŕňa do kalkulácie celkových oprávnených nákladov, sú tieto:

- všetky náklady vynaložené na akcie, ktoré sa čiastočne alebo úplne financujú z finančných nástrojov Únie,
- náklady vynaložené v súvislosti s činnosťami, ktoré sa neuvádzajú v projekte, alebo úpravami činností, pre ktoré nebol vydaný písomný dodatočný súhlas stanovený v článku 15,
- náklady vynaložené na nákup predmetov dlhodobej spotreby alebo tvorbu propagačných materiálov vrátane oznamovacích tabúlí a webových stránok, ktoré nemajú logo LIFE (a prípadne logo Natura 2000),
- náklady, v prípade ktorých už koordinujúci príjemca a/alebo pridružený príjemca dostali počas daného obdobia od Komisie grant na činnosť,

- akékoľvek náklady, ktoré sa týkajú akejkoľvek činnosti, ktorú možno pokladať za kompenzačné opatrenie patriace do kompetencií členského štátu, a o ktorých sa rozhoduje na základe smerníc o vtákoch a biotopoch,
- náklady týkajúce sa radiacích plánov, akčných plánov a podobných plánov, navrhnutých alebo upravených v kontexte projektu LIFE+, ak príslušný plán nie je z právneho hľadiska funkčný ku dňu ukončenia projektu. To znamená, že ku dňu ukončenia projektu musia byť vykonané všetky procesné alebo právne kroky v tých členských štátoch, ktoré takéto kroky vyžadujú,
- náklady v akejkoľvek kategórii výdavkov okrem tých, ktoré sú zahrnuté do rozpočtu, plus 10 % a 30 000 EUR (v zmysle článku 15.2),
- náklady súvisiace s fakturáciou medzi jednotlivými pridruženými príjemcami a medzi pridruženými príjemcami a koordinujúcim príjemcom,
- náklady vyplývajúce z transakcií medzi útvarmi pridružených príjemcov alebo koordinujúceho príjemcu, okrem prípadov, keď sú vylúčené všetky prvky zisku, DPH a režijných nákladov,
- kurzové straty,
- zbytočné alebo nehospodárne výdavky,
- náklady na distribúciu a odbyt a reklamné náklady na propagáciu produktov alebo komerčných činností s výnimkou prípadov, keď sú v projekte osobitne uvedené,
- akékoľvek rezervy na možné budúce straty alebo záväzky,
- úrokové poplatky,
- pochybné pohľadávky,
- finančné výdavky alebo náklady súvisiace s hľadaním alebo získaním alternatívnych zdrojov spolufinancovania,
- výdavky na reprezentáciu s výnimkou takých výdavkov, ktoré boli akceptované ako výhradne a výlučne nevyhnutné na realizáciu projektových prác,
- akékoľvek náklady súvisiace s inými projektmi financovanými tretími stranami,
- darované aktíva a služby vrátane dobrovoľnej práce,
- cestovné výdavky a výdavky na ubytovanie a akákoľvek forma náhrad v mene agentov inštitúcií Únie a externých monitorovacích tímov,
- investície do hlavnej infraštruktúry,
- základný vedecký výskum,
- licenčné alebo patentové poplatky alebo iné poplatky spojené s ochranou práv duševného vlastníctva,
- náklady na registráciu značiek EMAS a ECOLABEL,
- nadobudnutie pozemkov, ak nespĺňa podmienky stanovené v článku 25.

Za neoprávnené možno považovať aj iné náklady, ak nespĺňajú kritériá uvedené v článku 24.

Článok 27 - Finančné sankcie

V zmysle nariadenia Európskeho parlamentu a Rady z 25. októbra 2012 o rozpočtových pravidlách, ktoré sa vzťahujú na všeobecný rozpočet Únie, podlieha každý koordinujúci príjemca alebo každý pridružený príjemca, ktorý bol vyhlásený za neplniaceho závažným spôsobom záväzky, finančným sankciám vo výške 2 % až 10 % hodnoty príspevku, na ktorý má dotknutý príjemca nárok podľa odhadovaného rozpočtu uvedeného v prílohe I.

Táto sadzba sa môže zvýšiť na 4 % až 20 % v prípade opakovaného porušenia počas obdobia piatich rokov po zistení prvého porušenia. Prípadné rozhodnutie Komisie uplatniť finančné sankcie sa dotknutému príjemcovi oznámi písomne doporučenou zásielkou.

Článok 28 - Spôsoby platby

28.1 Finančný príspevok Únie sa vypláca v dvoch, troch alebo štyroch splátkach.

28.2 Prvá predbežná platba je vo výške 40 % maximálneho finančného príspevku Únie. Táto platba sa zvyšuje na 70 % v prípade projektov s dĺžkou realizácie maximálne 24 mesiacov, alebo ak je príspevok Únie maximálne 300 000 EUR. Oba príspevky sa vyplatia do 30 dní od doručenia:

- dohody o grante podpísanej oboma stranami,
- podpísanej žiadosti uvádzajúcej meno a adresu koordinujúceho príjemcu, názov a adresu banky, údaje o bankovom účte a referenčné číslo projektu,
- prípadne finančnej záruky. V závislosti od finančnej spôsobilosti koordinujúceho príjemcu, ktorá sa posudzovala vo výberovej fáze, môže Komisia žiadať vo fáze preskúmania záruku vydanú bankou alebo poisťovacou spoločnosťou. Výška tejto záruky sa bude rovnať sume prvej predbežnej platby a pokryje obdobie trvania projektu plus šesť mesiacov. Jej platnosť sa v prípade predĺženia projektu predĺži. Vo výnimočných prípadoch by sa táto záruka mohla nahradiť spoločným a solidárnym ručením treťou stranou. Finančná záruka musí mať formu uvedenú v prílohe VI dohody o grante.

28.3 Predbežná platba počas trvania projektu vo výške 40 % maximálneho finančného príspevku Únie sa vyplatí na projekty s obdobím realizácie naplánovaným na viac ako 24 mesiacov a príspevkom Únie vyšším ako 300 000 EUR. Platba sa uskutoční pod podmienkou, že sa použilo najmenej 150 % prvej predbežnej platby (ako percentuálny podiel vynaložených nákladov).

Vo výnimočných prípadoch, keď realizácia projektu trvá dlhšie ako 48 mesiacov a príspevok Únie prekročí 2 000 000 EUR, môže koordinujúci príjemca požiadať o dve predbežné platby počas trvania projektu : prvú predbežnú platbu počas trvania projektu vo výške 20 % maximálneho finančného príspevku Únie pod podmienkou, že sa použilo aspoň 100 % prvej predbežnej platby počas trvania projektu (ako percentuálny podiel vynaložených nákladov); a druhú predbežnú platbu počas trvania projektu vo výške 20 % maximálneho finančného príspevku Únie pod podmienkou, že sa použilo aspoň 100 % prvej predbežnej platby a prvej predbežnej platby počas trvania projektu (ako percentuálny podiel vynaložených nákladov).

Vo výnimočných prípadoch, keď sa prvá predbežná platba neuskutočnila, môže koordinujúci príjemca požiadať o predbežnú platbu počas trvania projektu pod podmienkou, že bola vynaložená suma rovnajúca sa najmenej 60 % maximálneho príspevku stanoveného v osobitných podmienkach. Výška tejto platby sa určí uplatnením percentuálnej sadzby stanovenej v dohode o grante na oprávnené náklady vynaložené ku dňu predloženia priebežnej technickej správy a finančného výkazu. Bude však obmedzená na 80 % maximálneho príspevku stanoveného v osobitných podmienkach.

Vo všetkých uvedených prípadoch predbežného financovania počas trvania projektu sa platba uskutoční pod podmienkou, že sa o ňu požiadalo aspoň deväť mesiacov pred ukončením projektu.

Bez toho, aby bol dotknutý článok 28.5, Komisia uskutoční predbežnú platbu počas trvania projektu do 90 dní odo dňa prijatia:

- podpísanej žiadosti o platbu uvádzajúcej meno a adresu koordinujúceho príjemcu a referenčné číslo projektu,
- oficiálneho registračného čísla, organizácie, mena a adresy audítora, ak sa to vyžaduje podľa článku 31,
- príslušného predbežného finančného výkazu a priebežnej správy v zmysle článku 12.

Schválenie priebežnej správy a predbežného finančného výkazu sprevádzajúcich žiadosť o platbu v žiadnom prípade neznamená uznanie oprávnenosti, náležitosti alebo autenticity, úplnosti a správnosti vyhlásení, ani informácií, ktoré obsahujú.

28.4 Bez toho, aby bol dotknutý článok 28.5, Komisia uskutoční poslednú platbu (platbu zostatku) do 90 dní odo dňa prijatia:

- podpísanej žiadosti o platbu uvádzajúcej meno a adresu koordinujúceho príjemcu, názov a adresu banky, údaje o bankovom účte, referenčné číslo projektu,
- príslušného konečného finančného výkazu týkajúceho sa celého obdobia projektu a záverečnej správy, ako sa uvádza v článku 12,
- audítorskej správy, ak sa vyžaduje podľa článku 31.

Schválenie záverečnej správy a konečného finančného výkazu sprevádzajúcich žiadosť o platbu v žiadnom prípade neznamená uznanie náležitosti alebo autenticity, úplnosti a správnosti vyhlásení, ani informácií, ktoré obsahujú.

28.5 Komisia môže platobnú lehotu stanovenú v článkoch 28.2, 28.3 a 28.4 kedykoľvek pozastaviť, a to tak, že koordinujúcemu príjemcovi oznámi, že jeho žiadosti o platbu sa nemôže vyhovieť, buď z dôvodu, že nie je v súlade s ustanoveniami dohody o grante alebo z dôvodu, že neboli predložené náležité doplňujúce dokumenty, alebo ak existujú pochybnosti o oprávnenosti nákladov vykázaných vo finančnom výkaze.

Koordinujúcemu príjemcovi sa takéto pozastavenie, spolu s uvedením jeho dôvodov, oznámi čo najskôr.

Pozastavenie nadobúda účinnosť dňom odoslania oznámenia Komisiou. Zostávajúca platobná lehota začne opäť plynúť dňom prijatia požadovaných

informácií alebo upravených dokladov alebo dňom vykonania ďalšieho overovania vrátane kontrol na mieste. Ak pozastavenie trvá dlhšie ako dva mesiace, koordinujúci príjemca môže požiadať o rozhodnutie Komisie o tom, či pozastavenie bude pokračovať.

Ak bola platobná lehota pozastavená po odmietnutí jednej z technických správ alebo finančných výkazov a nová správa alebo výkaz sa takisto zamietli, Komisia si vyhradzuje právo vypovedať dohodu v súlade s článkom 18.3.1. písm. c) s dôsledkami podľa článku 18.4.

- 28.6 Platby Komisie sa uskutočňujú v eurách (EUR).
- 28.7 Všetky platby sa uskutočnia na bankový účet koordinujúceho príjemcu. Každú zmenu účtu je potrebné neodkladne oznámiť Komisii.
- 28.8 Náklady na prevody sa znášajú takto:
- náklady spojené s odoslaním, ktoré si účtuje banka Komisie, znáša Komisia,
 - náklady spojené s prijatím, ktoré si účtuje banka príjemcu, znáša príjemca,
 - všetky náklady spojené s opakovanými prevodmi spôsobené jednou zo zmluvných strán znáša strana, kvôli ktorej došlo k opakovanému prevodu.
- 28.9 Platba sa považuje za uskutočnenú v deň, keď sa odpíše z bankového účtu Komisie.
- 28.10 Po uplynutí platobnej lehoty stanovenej v článkoch 28.2, 28.3 a 28.4 a bez toho, aby boli dotknuté článok 28.5, majú príjemcovia nárok na úroky z omeškania podľa sadzby, ktorú Európska centrálna banka uplatňuje na svoje hlavné refinančné operácie v eurách („referenčná sadzba“), zvýšenej o 3,5 bodu. Referenčná sadzba je sadzba platná v prvý deň mesiaca, v ktorom uplynie platobná lehota, a uverejnená v sérii C *Úradného vestníka Európskej únie*.

Prvý pododsek sa neuplatňuje v prípade, ak sú všetci príjemcovia členskými štátmi Únie, vrátane regionálnych a miestnych vládnych orgánov a iných verejných subjektov, ktoré na účely tejto dohody o grante konajú v mene a na účet členského štátu.

Pozastavenie platobnej lehoty v súlade s článkom 28.5 alebo platby zo strany Komisie sa nepovažuje za omeškanie platby.

Úroky z omeškania sa počítajú za obdobie odo dňa nasledujúceho po dátume splatnosti až do dňa skutočného splatenia podľa článku 28.9 vrátane. Splatné úroky sa neberú do úvahy na účely stanovenia konečného príspevku Únie v zmysle článku 23.

Odchyľne od prvého pododseku platí, že ak je vypočítaný úrok maximálne 200 EUR, koordinujúcemu príjemcovi sa vyplatí iba na základe žiadosti, ktorú predloží do dvoch mesiacov odo dňa prijatia omeškanej platby.

- 28.11 Ak sa koordinujúcemu príjemcovi neoprávnene vyplatí určitá suma, alebo ak je vrátenie odôvodnené v súlade s podmienkami dohody, príjemca sa zaväzuje, že vráti Komisii príslušnú sumu za podmienok a v termíne, ktoré stanoví Komisia.
- 28.12 Ak sa platba neuskutočnila do dátumu stanoveného v oznámení o dlhu, k dlžnej sume sa pripočítajú úroky podľa úrokovej sadzby uvedenej v článku 28.10. Úroky z omeškania sa počítajú za obdobie odo dňa nasledujúceho po dátume splatnosti až do dňa (vrátane), keď Komisia dostane skutočne celú dlžnú sumu. Každá čiastočná platba sa najskôr odpočíta z výdavkov a úrokov z omeškania a až potom z istiny.
- 28.13 Bankové poplatky účtované pri vracaní súm splatných Komisii znáša v celom rozsahu koordinujúci príjemca.
- 28.14 Podľa článku 299 Zmluvy o fungovaní Európskej únie na účely vymáhania alebo finančných sankcií Komisia môže prijať vykonateľné rozhodnutie, ktorým ukladá peňažný záväzok iným osobám než štátom.
- 28.15 Ak sa platba neuskutočnila do dňa splatnosti, sumy dlžné Komisii možno vrátiť formou kompenzácie voči sumám splatným koordinujúcemu príjemcovi potom, ako ho o tom Komisia informovala doporučeným listom s doručenkou alebo rovnocenným dokladom alebo odvolaním finančnej záruky stanovenej v súlade s článkom 28.2. Za výnimočných okolností odôvodnených potrebou chrániť finančné záujmy Únie môže Komisia vymáhať pohľadávku prostredníctvom započítania pred dátumom splatnosti platby. Predchádzajúci súhlas koordinujúceho príjemcu sa nevyžaduje.

Článok 29 - Finančný výkaz

- 29.1 Finančné výkazy sa predkladajú súčasne s priebežnou a záverečnou správou. Týkajú sa rovnakého časového obdobia ako príslušná technická správa. Predbežné alebo konečné finančné výkazy musia obsahovať konsolidovaný výkaz, ako aj rozdelenie požadovaných súm podľa každého príjemcu. Okrem toho musí žiadosť o platbu zostatku obsahovať súhrnný finančný výkaz, ktorý musí obsahovať konsolidovaný finančný výkaz a rozdelenie vykázaných súm podľa každého príjemcu, súhrn už predložených finančných výkazov s uvedením príjmov podľa článku 23.4 písm. a) za každého príjemcu .
- 29.2 Finančné výkazy sa predkladajú v súlade s usmerneniami vydanými Komisiou. Jedna kópia sa zasiela Komisii a jedna externému monitorovaciemu tímu určenému Komisiou.
- 29.3 Koordinujúci príjemca potvrdzuje, že informácie uvedené v žiadosti o platbu sú úplné, spoľahlivé a pravdivé, že finančné doklady predložené Komisii spĺňajú spoločné ustanovenia, že vykázané náklady predstavujú skutočné náklady a že boli vykázané všetky príjmy.
- 29.4 K finančnému výkazu nemusia byť pripojené doklady, ktoré zdôvodňujú výdavky (napr. faktúry). Koordinujúci príjemca však na požiadanie poskytne Komisii všetky podrobnosti vrátane faktúr, ktoré by mohla potrebovať na hodnotenie výdavkov a zodpovedajúcej správy o činnosti.
- 29.5 Vo finančnom výkaze sa používa iba euro (EUR).
- Príjemcovia, ktorí vedú všeobecné účty v inej mene ako v eurách, prepočítajú náklady vynaložené v inej mene na eurá výmenným kurzom Európskej centrálnej

banky platnom v prvý deň roku, v ktorom sa výdavky uhradili. Rovnaké pravidlo prevodu platí pre tržby projektu.

Príjemcovia, ktorí vedú všeobecné účty v eurách, prepočítajú náklady vynaložené v inej mene na eurá podľa svojich bežných účtovných postupov.

- 29.6 V prípade projektov, v rámci ktorých príspevok EÚ prekročí 5 miliónov EUR a realizácia stanovená v článku 2 osobitných ustanovení trvá dlhšie ako 18 mesiacov, platí okrem požiadaviek na predkladanie správ stanovených v článkoch 12, 28 a 29.1 aj to, že koordinujúci príjemca informuje Komisiu do 30. novembra každého roku o kumulatívnych výdavkoch vynaložených príjemcami od začiatku akcie. Tieto informácie sú potrebné na účely vedenia účtovníctva Komisie a nesmú sa použiť na stanovenie konečnej sumy grantu.

Článok 30 - Daň z pridanej hodnoty

- 30.1 Daň z pridanej hodnoty hradená príjemcami je oprávnená s výnimkou týchto prípadov:
- a) zdaniteľné činnosti alebo oslobodené činnosti s nárokom na odpočet,
 - b) činnosti, do ktorých je príjemca zapojený ako orgán verejnej moci, či už je to štátny, regionálny alebo miestny orgán alebo iný subjekt spravovaný verejným právom.
- 30.2 Na to, aby sa platby DPH považovali za oprávnené, musí koordinujúci príjemca predložiť doklady vydané príslušnými orgánmi alebo zahrnuté do právnych aktov dokazujúce, že on a/alebo jeho pridružení príjemcovia musia platiť DPH za aktíva a služby, ktoré sa vyžadujú v rámci projektu, pričom nemajú nárok na vrátenie DPH. Namiesto týchto právnych dokladov môže Komisia prijať ako dôkaz oprávnenosti DPH výslovné vyhlásenie v nezávislom finančnom audite uvedenom v článku 31, ktoré uvádza zoznam súm DPH, ktoré boli uhradené a pri ktorých koordinujúci príjemca a/alebo jeho pridružení príjemcovia nemajú nárok na vrátenie.

Článok 31 - Nezávislý finančný audit

- 31.1 Nezávislý audítor menovaný koordinujúcim príjemcom overí konečný finančný výkaz, ktorý sa predkladá Komisii, v prípade, že maximálny príspevok Únie stanovený v osobitných ustanoveniach prekročí sumu 300 000 EUR.
- 31.2 Audítor overí zhodu s vnútroštátnymi právnymi a účtovnými predpismi a potvrdí, či sa všetky vynaložené náklady zhodujú s ustanoveniami dohody o grante. Audítor takisto skontroluje, či zdroje financovania projektu, a najmä spolufinancovanie, nečerpajú z iných finančných nástrojov Únie. Všetky potrebné kroky sa musia vykonať v súlade s usmerneniami poskytnutými Komisiou a v nimi stanovenej podobe.

Článok 32 - Audit zo strany inštitúcií EÚ

- 32.1 Komisia alebo ktorýkoľvek zástupca splnomocnený Komisiou môže vykonať audit koordinujúceho príjemcu alebo pridruženého príjemcu kedykoľvek počas realizácie projektu a do piatich rokov od uskutočnenia platby zostatku príspevku Únie podľa článku 28.4.
- 32.2 Audit sa vykonáva dôverne.

- 32.3 Komisia alebo ktorýkoľvek splnomocnený zástupca má mať prístup k dokumentácii potrebnej na zistenie oprávnenosti nákladov príjemcov, ako sú faktúry, výpisy mzdových listín, nákupné objednávky, doklady o zaplatení, pracovné výkazy a akékoľvek iné dokumenty použité na výpočet a predloženie nákladov.
- 32.4 Komisia prijme potrebné opatrenia v snahe zabezpečiť, aby jej splnomocnení zástupcovia považovali údaje, ku ktorým majú prístup, alebo ktoré im boli poskytnuté, za dôverné.
- 32.5 Komisia si môže overiť, ako koordinujúci príjemca a pridružení príjemcovia použili finančný príspevok Únie.
- 32.6 Informácie o záveroch auditu sa odošlú koordinujúcemu príjemcovi. Koordinujúci príjemca môže Komisii oznámiť akékoľvek pripomienky príjemcov do jedného mesiaca od doručenia záverov. Komisia sa môže rozhodnúť, že nebude brať do úvahy žiadne pripomienky, ktoré boli odovzdané po termíne.
- 32.7 Na základe záverov auditu Komisia prijme všetky príslušné opatrenia, ktoré považuje za potrebné, vrátane vystavenia inkasného príkazu na všetky platby, ktoré uskutočnila, alebo ich časti.
- 32.8 Dvor audítorov môže overiť využitie finančného príspevku Únie v rámci tejto dohody o grante na základe vlastných postupov. Na základe nariadenia Rady (Euratom, ES) č. 2185/96⁶ a nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1073/1999⁷ môže Európsky úrad pre boj proti podvodom (OLAF) takisto vykonať kontroly na mieste a inšpekcie v súlade s postupmi stanovenými právom Únie na ochranu finančných záujmov Európskej únie pred podvodmi a inými nezrovnalosťami. V prípade potreby môžu mať výsledky týchto kontrol za následok, že Komisia prijme rozhodnutia o vymáhaní.
- 32.9 Koordinujúci príjemca a pridružení príjemcovia sa zaväzujú, že umožnia pracovníkom Komisie a osobám splnomocneným Komisiou náležitý prístup na miesta alebo do priestorov, kde sa projekt vykonáva, a ku všetkým dokumentom týkajúcim sa technického a finančného riadenia operácie. Prístup osôb splnomocnených Komisiou môže byť podmienený ustanoveniami o mlčanlivosti, ktoré sa dohodli medzi Komisiou a koordinujúcim príjemcom.
- 32.10 Takéto kontroly sa môžu uskutočniť do piatich rokov od platby zostatku v súlade s ustanoveniami článku 28.4.
- 32.11 Tieto kontroly sa vykonávajú dôverne.
- 32.12 Koordinujúci príjemca a pridružení príjemcovia poskytnú Komisii alebo jej splnomocneným zástupcom potrebnú pomoc.
- 32.13 Dvor audítorov a Európsky úrad pre boj proti podvodom (OLAF) disponujú podľa tohto článku na účely vykonávania kontrol a vyšetrovaní rovnakými právami ako Komisia, najmä právom na prístup a pomoc.

⁶ Ú. v. ES L 292, 15.11.1996, s. 2.

⁷ Ú. v. ES L 136, 31.5.1999, s. 1.

Článok 33 - Štátna pomoc

Každá pomoc, ktorú poskytne štát alebo sa poskytne prostredníctvom štátnych zdrojov na projekt, na ktorý sa vzťahuje táto dohoda, musí byť v súlade s pravidlami stanovenými v článkoch 107 a 108 Zmluvy o fungovaní Európskej únie.